

Lauritsalan Alueraati

Meidän Lappeenranta -toiminta
Anne-Maija Laukas, puheenjohtaja
annemaija.laukas@gmail.com

LAUSUNTO

16.2.2024

Vastaanottaja:

Lappeenrannan kaupunki / winkki@lappeenranta.fi

Lauritsalan alueraadin lausunto koskien Lappeenrannan kaupungin palveluverkkoesitystä

Lappeenrannan kaupunki esittää palveluverkko esityksessään seuraavaa:

- 2027: Kaukaan koulu. Koulu lakkaa, oppilaat Kimpisen ja Lauritsalan kouluihin.
- 2027-2030 Hovinpellon päiväkotit. Toiminta siirretään Lauritsalan ja Pontuksen kouluille, jos rakennukselle löytyy jatkokäyttöä.
- 2027-29: Lauritsalan kirjasto. Kirjasto siirtyy Lauritsalan koulun tiloihin

Myöhemmin päätettävät palveluverkkomuutokset

Palveluverkkoa esitetään tarkasteltavaksi uudelleen 2028 tiedoilla 2030 -lukua koskien. Tällöin on syytä tarkastella ainakin seuraavia kohteita:

- Pontuksen päiväkotit ja koulu

Lyhyt yhteenveto Lauritsalan alueraadin ajatuksista:

Sekä Lauritsalan kirjasto että Kaukaan koulu tulee toimivina arvorakennuksina säilyttää nykyisessä käytössään. Molemmat rakennukset ovat suojeltuja, kirjasto myös sisäosiltaan. On lähes mahdotonta löytää rakennuksille muuta käyttöä. Kirjaston siirto rauhattomiin koulun tiloihin vähentäisi väistämättä kirjaston käyttöä ja saattaisi tulevaisuudessa jopa johtaa kirjaston palvelujen lakkauttamiseen alueella.

Lauritsalan alueraati ihmettelee, miten esityksessä voi olla mukana vasta lähivuosina valmistuneita rakennuksia kuten vuonna 2017 Pontuksen koulu ja 2019 Hovinpellon päiväkotit Jos tulevaisuuden suunnitelmat ovat heittäneet näin paljon vasta vähän aikaa sitten, niin kuinka voidaan luottaa niihin tulevaisuuden suunnitelmiin, jonka mukaan tämä palveluverkkoesitys on tehty?

Lauritsalan alueraati on kerännyt asukkailta seuraavat kommentit koskien edellä mainittua palveluverkkoesitystä:

Kun lapsia ja nuoria on vähemmän ja kouluilla liikaa tilaa ja toisaalta ikääntyneitä ei saada mahtumaan mihinkään, kun ei ole paikkoja. Onnistuisiko kaupungin tehdä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa ja järjestää koulun tiloissa vaikkapa sitä kovasti kaivattua päivätoimintaa? Omaishoitajat kaipaavat kovasti vapaapäivien vaihtoehdoksi päivätoimintaa ja siihen on joillakin hyvinvointialueilla jopa laitettu lisärahoitusta kun ovat huomanneet sen auttavan perhettä pysymään pidempään kotona hyvin tuetun omaishoidon turvin. Tai sitten päiväkodeissa, joissa ylimääräistä tilaa, järjestyisi ikääntyneen yöhoito? **Ylipäätään tyhjen tilojen käytön tarkastelu avarakatseisesti perinteiset rajat rikkoen.** Ei siis kuitenkaan kirjastoja kouluihin survomalla.

KAUKAAN KOULU:

- Mihin esikoululaiset menee ja miten?
- Pitääkö 6-7 v lapset pistää kävelemään noihin kouluihin vai oletetaanko, että vanhemmat pääsevät lapsia kuljettamaan?
- Tirilästä Kimpiseen radan eteläpuolelta koulumatka kävellen pitkä, koska kaupunki ei suostu tekemään kevyenliikenteen väylää radan ali.
- **Miksi Kimpinen pitää täyttää, onko pakko jatkaa tuota virheellistä ajattelua, että suuri koulu tuo parempaa opetusta?**
- Nyt olisi mahdollisuus toteuttaa pienet luokat ja henkilökohtaisempi opetus.
- Mitä tulee käymään Tirilän päiväkodille, kun esikoulu muualla?
- Kaupunki mittaa kaikki rahassa, hetken säästöillä ja vedoten siihen, kun avustuksia ei saada riittävästi lapsimäärän laskiessa, ei haluta panostaa tulevaisuuteen mahdollisuutena laadukkaampaan kouluun.
- Nykypäivän somemaailma on katkonaista ja hektistä. Isot koulukeskittymät rauhattomia avonaisia tiloja. Oppilaita opetetaan työskentelemään enemmän itseohjautuvasti. Oppilaat saavat itse valita työskentelytilat, kun ei ole luokkatiloja. Suuret luokkakoot.
- Opettajat toimivat opetuksen lomassa erotuomareina. On levotonta, kiusaamista, enenevässä määrin raaistuvampaa väkivaltaa alaikäisten koululaisten keskuudessa! Välituntivalvojat ei ehdi vahtia välitunnin tapahtumia.
- Aikuisilla on kiire. Keskittyminen lapseen, oppilaaseen, oppilaan tekemiseen, vanhemman (henkilön) läsnä oleminen lapsen kanssa tuntuu jääneen somen ynnä muun kiireen ja lasten itsenäistämisen jalkoihin.

- Aikuisten (some) käyttäytyminen heijastuu lapseen, ollaan paikalla, muttei läsnä. Jo hyvin pieninä lapsilla todetaan erilaisia kehitys- ja käyttäytymishäiriöitä ja oppimisvaikeutta.
- Nämä kehitys-, käyttäytymishäiriöitä ja oppimisvaikeutta omaavat lapset tarvitsevat koulussa ohjaavaa ammattihenkilöä joko tunneilla tai tukiopetuksen muodossa. Kyseisillä lapsilla itseohjautuvuus ja keskittyminen on työn ja tuskan takana avoimessa hälisevässä meluisassa tilassa.
- **Kaukaan koulu on Lappeenrannan terveimpiä koulurakennuksia. Paljon rauhallista oppimis- ja opetustilaa. Selkeitä luokkahuoneita. Suojeltu rakennus. Peruskorjataan ehdottomasti!**
- Kaukaan koulussa nämä yllä mainitut oppilaat saavat opiskella pienissä ryhmissä opettajan, erityisopettajan tai muun ohjaajan läsnä ollessa rauhallisissa luokkatiloissa.
- Vaikka lasten määrä vähenee, nämä oppimisvaikeudet, kehitys- ja käytöshäiriöt lisääntyvät nyky maailmanmenolla.
- Opetuksessa on siirryttävä entiseen malliin, kynään ja paperiin. Kännykät koulupäivän ajaksi parkkiin.
- Kasvatukseen tulee lähteä kotoa, mutta myös kouluissa oppilaitten pitää saada kokea olevansa turvassa ja turvallisessa ympäristössä, jossa oppimistulokset nousevat oppilaskohtaisesti.
- Heikompien / kiusattujen oppilaiden on pystyttävä tuntemaan itsensä ja olonsa turvallisiksi kouluolosuhteissa.
- Pienryhmissä oppilaat oppivat tuntemaan toisensa, luottamaan kaveriin. Luottamus ja yhteisöllisyys kasvaa tuoden turvaa. Lapsista kasvaa välittäviä ja toiset huomioonottavia yksilöitä, näin kiusaaminen ja väkivalta väistyvät.
- **Lappeenranta mainostaa itseään Unicef-lapsiystävällisenä kuntana. Pidetään lasten näkökulma ensisijaisena. Ei mennä aina raha edellä.**
- Tirilän asuinalueella tulee ehdottomasti olla houkutin, Kaukaan koulu ja päiväkoti, että perheet muuttavat tänne ja pysyvät täällä. Jos koulu lakkaa, lakkaa hyvin pian oletettavasti myös päiväkoti. Ketä tänne muuttaminen silloin enää kiinnostaa?
- Tirilän alue on ”työläisten” asuinalue. Vanhemmat käyvät töissä sairaalassa, tehtaalla, eli menevät töihin jo klo 6 tai 7. Lasten koulu alkaa klo 8.30 tai myöhemminkin. Vanhemmat eivät työnsä vuoksi pysty kuljettamaan lapsia pitemmälle kouluun. **Lähikouluun on lapsen hyvä ja turvallinenkin itse kulkea.**
- Perheille syntyviä lapsia kohden rahallinen tsemppari kaupungilta, ettemme kuole sukupuuttoon.

- Vaikka lähikouluja lakkautetaan, koulukuljetukset lisääntyvät ja kustannuksia tulee silti.
- Kuljetukset toimivat molempiin suuntiin eli keskustasta voisi tulla oppilaita myös Kaukaan kouluun, eikä vain päinvastoin.
- Puolustan Kaukaan koulussa opetuksen jatkumista!
- Lapset ovat meidän tulevaisuutemme ja turvamme. Lapsiin tulee ehdottomasti panostaa ja pitää huoli, että heistä kasvaa kanssaihmisistä välittäviä kansalaisia ♥ Lähikoulu ja tuttu henkilökunta on lapsen arjen yksi tukipilareista. Annetaan lasten olla lapsia, ohjataan heitä, ollaan läsnä. Ei aikuisteta ja itsenäistetä heitä liian aikaisin.
- Ensinnäkin huolemme on Tirilän asukkaiden hyvinvoinnista. Tänne on muutettu koulun takia ja huolemme on poismuutosta.
- Onko tarkkaan mietitty, mitä polttoaine maksaa vuonna 2027? Onko koulukuljetukset silloin halvempia?
- Onko esikoululaisten koulumatkat turvattu?
- Onko taattua oppiminen isoissa koulukeskuksissa? (käsittääkseni poliisikin on käynyt Kimpisen koululla)
- **Koemme, että raha ei ole oppisen väärsti, vaan hyvä ja turvallinen koulutus luo ja tuo Suomeen ja Lappeenrantaan hyviä kansalaisia.**
- Onko välttämättä vanhemmilla varaa kuljettaa lapsia kouluun?

Aloitin koulutieni Kaukaan koulussa 1962. Muutamia vuosia sitten rakennettu koulu kiilteli ja hohti uutuuttaan. Muistan, miten ihailin lakattuja sormipaneeleita 2.kerroksen aulassa ja juhlasalissa. Huomasin kaikki kaiteiden kaarevat, takorautaiset koristeet, samoin kuin avarat, valoisat käytävät ja käytävien hienot valaisimet. Eryyisen ihailuni kohteena oli kuitenkin ruokasalin koko takaseinää peittävä maalaus satuhahmoista ja eläimistä. Mitään sellaista en ollut koskaan ennen nähnyt. Muistan miettineeni lapsena, miten joku on osannut tehdä jotain niin kaunista.

Miksi yhteiskunnalla ei ole enää varaa tarjota lapsille kunnollisia kouluoloja, vaikka elämme kaikkien mittareiden mukaan paljon vauraampia aikoja. Kaukaan koulu tarjoaa alakouluikäisille lapsille parhaat mahdolliset tilat luokkaopetukseen, sisä- että ulkoliikuntaan, väljät ja valoisat siirtymätilat, ruokailutilat, juhlasalin, harrastustilat, ulkoilutilat. Turvalliseen koulutyöhön olennaisesti kuuluvat koulumatkat ovat alakoululaisille sopivan pituiset, mahdollistaen koulumatkojen kulkemisen jalan tai pyöräillen

Jos 1990-2000-luvuilla taistelimme pienten, alle 30 oppilaan koulujen puolesta, en voi käsittää miksi kaupunkimme yrittää lakkauttaa yli 200:n oppilaan koulun. Ehkä ei olekaan kysymys siitä, ettei meillä ole varaa turvata lapsille kunnollisia kouluoloja. Ehkä lasten kouluja ja koulutusta ei pidetä niin tärkeänä, investointina tulevaisuuteen. Koulua ja koulutusta pidetään meillä vain pakollisena kulueränä, joka viivyyttää ja jopa uhkaa kaupunkimme tärkeämpinä pitämien investointien toteuttamista.

LAURITSALAN KIRJASTO

- Huono ajatus, saadaanko sinne eristettyä rauhallinen kirjasto luku ja kerhotiloineen?
- **Mistä kirjastoon kulkevat kulkee, samastako paikasta mistä koululaiset, tosi rauhatonta.**
- Täytyykö kirjaston kävijöiden riisua kengät sisään mentäessä?
- Pääsin ylioppilaaksi Lauritsalan lukiosta ja Lauritsalan kirjasto kuului silloin kiinteästi koulupäiviini. Siellä opin kirjaston merkityksen uuden tiedon lähteenä ja oppimisen paikkana. Siellä vietettiin hyppytunteja, luettiin ja tutustuttiin taidehistoriaan. Rakennuksen yläkerrassa sai rauhoittua tekemään koulutehtäviä, lukea ja kirjoittaa omaa taidehistorian vihkoa tai kuunnella musiikkia. Bändeille kirjasto tarjosi treenitiloja. **Kirjastossa oli läsnä sivistys, rauha ja hiljaisuus. Lauritsalan kirjasto on myös arkkitehtonisesti arvokas rakennus ja kiinteä osa Lauritsalan kauppalan rakennushistoriaa.** Jos Lauritsalan kirjasto lakkautetaan, rapistuu koko rakennus, niin kuin näkyy tekevän kaikki muutkin Lauritsalan talot, joista aktiivinen toiminta on lakkautettu. **Lauritsalan kirjasto on enemmän kuin lainaamo täynnä kirjahyllyjä. Se on tärkeä osa Lauritsalan alueen kulttuuriperintöä ja se tulee säilyttää kirjastona.”**

HOVINPELLON PÄIVÄKOTI

Hovinpellon päiväkotiki on sangen uusi rakennus, olisi erittäin epätaloudellista lakkauttaa päiväkotitoiminta siellä ja muuntaa tilat mahdollisesti toiseen käyttöön. Missään tapauksessa tilaa ei saa jättää tyhjilleen, se on verorahojen tuhlausta.

Lappeenrannassa 16.2.2024

Anne-Maija Laukas

Anne-Maija Laukas
Lauritsalan alueraati, puheenjohtaja

Lauritsalan alueraati haluaa nostaa esiin myös alla olevan mielipidekirjoituksen, joka julkaistiin Etelä-Saimaan verkkolehdessä ja paperilehdessä 18.1.2024. Lauritsalan alueraati on täsmälleen samaa mieltä kirjoittajien kanssa.

Lauritsalan merkkirakennukset tulee huomioida arkkitehtonisina helminä

Huolestuneina panimme jälleen merkille Lappeenrannan kaupungin tilasuunnitelmat Lauritsalassa, sillä siellä arkkitehtien Martta Martikainen-Ypyä (1904–1992) ja Ragnar Ypyä (1900–1980) tuotanto muodostaa harventuneenakin vielä harvinaisen rakennustaiteellisen kokonaisuuden. He suunnittelevat rakennuksia Lauritsalan kauppalalle lähes 20 vuoden ajan.

Kaukaan uuden kansakoulun suunnittelu alkoi jo vuonna 1938. Urakkatarjoukset ehdittiin pyytää juuri ennen talvisodan syttymistä, mutta sotien keskeyttämät rakennustyöt alkoivat

vasta marraskuussa 1948, ja koulu pääsi uuteen taloonsa vuonna 1950. Kaukaan koulussa ajan koristeellinen arkkitehtuuri näkyy eri puolilla taloa: julkisivuissa, juhlasalissa, ruokalassa ja kirjastotiloissa.

Lauritsalan kauppalankirjaston rakentaminen alkoi 1949. Siitä tehtiin monipuolisena kulttuurikeskuksena toimiva pääkirjasto. Kaukaan koulun väliosan hienossa kirjastotilassa pääsi aloittamaan jo ensimmäinen sivukirjasto ennen kauppalan pääkirjaston valmistumista syyskuussa 1951, johon viittaa julkisivun latinankielinen teksti: anno domini 1951.

Säynätsalon kunnantalon Alvar Aallon suunnitteleman kirjaston ohella Lauritsalan kirjasto edustaa 1950-luvun parasta kirjastosuunnittelua. Sekä kirjastoa että koulua esiteltiin arkkitehtipiireissä.

Lauritsalassa kirjaston sydän on lainauskeskus, josta näkee suurimpaan osaan kirjastoa. Rakennus on edelleenkin mainio nykyaikaiseen kirjastotoimintaan. Kokoelmassa on vain joitain aukkoja, koska Lauritsalasta on täydennetty Lappeenrannan pääkirjaston puutteita.

Myös sekä Kaukaan koulun että Lauritsalan kirjaston sisustus edustaa erittäin korkeaa laatua. Seinämaalauksista vastasi Ragnar Ypyä yhdessä taiteilija Lars-Gunnar Nordströmin kanssa. Koristeelliset rappaukset teki Viipurista kotoisin ollut muurarimestari Yrjö Kyllönen. Myös osa huonekaluista tehtiin Veikko Malmion suunnittelemina uniikkitoiminä Lauritsalaan.

Sekä Kaukaan koulu että Lauritsalan kirjasto ansaitsevat olla alkuperäisessä käytössään kouluna ja kirjastona. Koulujen ei tarvitse olla jättiläiskokoisia, vaan parempi on olla lähellä lapsia. Tähän ainutlaatuinen Kaukaan koulu soveltuu hyvin.

Myös kirjaston on parempi toimia yhdessä maan hienoimmista kirjastotaloista, jossa jokainen osa on mietitty palvelemaan sivistystä ja lukemista. Tuntuu oudolta, että kirjasto tulisi siirtää näin toimivasta ja merkittävästä rakennuksesta jonnekin muualle, sen takia että siellä saattaisi olla tyhjää tilaa. Lauritsalaan kun kannattaa tulla kirjastoon muualtakin, ei pelkästään kirjojen, vaan myös arkkitehtuurin takia.

Yleensä ottaen kaupungin kannattaisi pohtia sitä, mitä kaikkea sen omistamissa hienoissa tiloissa Lauritsalassa voisi kaikille kaupunkilaisille järjestää, kuten Erkki Huttusen suunnittelemassa vanhassa Lauritsalan kauppalantalossa, Ypyöiden suunnittelemassa lastentarhassa ja terveystalossa tai Lauritsalan kartanossa. Rakennukset pysyvät parhaiten kunnossa, kun ne ovat oikeanlaisessa käytössä.

Ilkka Kuivalainen

latinan ja historian lehtori, FT

Olli Kuivalainen

professori, KTT